

Kontrolbesøg i dual-use og EU-sanktionssager

Sara Schjørring
Advokat, Director

Den 1. januar 2021 træder nye regler i kraft, der giver Erhvervsstyrelsen adgang til at foretage kontrolbesøg i virksomheder, som har aktiviteter omfattet af lov om anvendelsen af visse af Den Europæiske Unions retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande m.v. Det er primært danske eksport- og transportvirksomheder, der er omfattet af ændringerne, men andre virksomheder, fx produktionsvirksomheder, som eksporterer deres produkter, kan efter omstændighederne også blive berørt.

De nye ændringer indebærer en markant skærpelse af den hidtidige retsstilling vedrørende reglerne for dual-use eksportkontrol og EU's sanktioner mod tredjelande og kommer som følge af de nyeste sager, hvor bl.a. virksomheden Terma blev politianmeldt for at have leveret udstyr til borgerkrigen i Yemen. Der forventes gennemført ca. 10 årlige kontrolbesøg.

Kontrolbesøg uden forudgående retskendelse

Ændringerne giver Erhvervsstyrelsen hjemmel til at foretage uvarslede kontrolbesøg uden retskendelse, de såkaldte dawn raids, som vi kender fra konkurrencemyndighederne. Kontrollen omfatter adgang til erhvervsmæssige lokaler og transportmidler samt krav på udlevering af oplysninger og dokumenter.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at kontrolbesøgene, på grund af deres indgribende karakter, som udgangspunkt vil blive varslet på forhånd. De uvarslede kontrolbesøg er derfor forbeholdt særlige tilfælde, hvor formålet med kontrolbesøget forspildes, hvis det varsles på forhånd. Adgangen til at foretage uvarslede kontrolbesøg forudsættes heller ikke anvendt i tilfælde, hvor Erhvervsstyrelsen har en begrundet mistanke om, at en virksomhed har begået en strafbar handling, idet sagen i så fald overdrages til behandling hos politiet. Kontrollen vil blive planlagt ud fra en risikobaseret og temabaseret tilgang.

Erhvervsstyrelsens krav på udlevering af oplysninger

Erhvervsstyrelsen vil kunne kræve alle nødvendige oplysninger, herunder handelsdokumenter, kunderegistre, varefortegnelser m.v., til brug for styrelsens tilsyns- og kontrolopgaver. Vi forventer dog, at dokumenter og korrespondance mellem den pågældende virksomhed og virksomhedens advokat vil være omfattet af retten til fortrolighed (også omtalt som legal professional privilege), og at Erhvervsstyrelsen vil anvende samme tilgang som konkurrencemyndighederne. Kontrolbesøget skal foretages under iagttagelse af almindelige retssikkerhedsmæssige principper, herunder eksempelvis forbuddet mod selvinkriminering, hvilket betyder, at en person, der er mistænkt for et strafbart forhold, har ret til ikke at udtale sig om den påståede lovovertrædelse, ligesom vedkommende ikke kan blive tvunget til at medvirke til at opklare det påståede strafbare forhold.

Bødestraf

Virksomheder og fysiske personer omfattet af loven pålægges en pligt til at yde Erhvervsstyrelsen den fornødne hjælp til kontrolopgavernes gennemførelse, herunder udlevere de efterspurgte oplysninger og give adgang til erhvervmæssige lokaler og transportmidler. Overtrædelsen af denne forpligtelse ved forsætligt eller ved grov uagtsomhed kan straffes med bøde.

Henset til de betydelige konsekvenser, som en manglende efterlevelse af reglerne vil kunne medføre, bør de berørte virksomheder overveje, hvordan de kan sikre sig, at de overholder lovgivningen, herunder sikre sig, at der er taget stilling til

- proceduren, hvis Erhvervsstyrelsen kommer på kontrolbesøg,
- virksomhedens procedurer for håndtering af eksportkontrol og sanktioner,
- opbevaring af fakturaer, lagningsmanifeste og andre transport og forsendelsesdokumenter, og
- registrering af de nødvendige oplysninger om kunder, slutbrugere, produkter, og hvilke lande virksomheden handler med.

Det gælder om at sikre, at virksomhedens medarbejdere ved, hvordan de skal håndtere situationen. Hos DLA Piper har vi et team af eksperter, som kan rådgive virksomheden om det komplekse regelsæt og de dertil knyttede problemstillinger.

Lovforslaget kan læses [her](#).

Baggrund for ændringerne

Danmark er som følge af EU Rådets forordning (EF) nr. 428/2009 af 5. maj 2009 pålagt en pligt til at kontrollere eksport af produkter og teknologier med dobbelt anvendelse (dual-use forordningen). Formålet med denne eksportkontrol er at forhindre spredningen såvel som udviklingen af masseødelæggelsesvåben og eksport af produkter, der kan anvendes til krigsforbrydelser. Den danske bemyndigelseslov (lov om anvendelsen af visse af Den Europæiske Unions retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande m.v.) muliggør anvendelsen af sådanne handelsregulerende EU-forordninger i Danmark.

Erhvervsstyrelsen har fokus på pligten til at overholde disse regler og foretager derfor de nødvendige skridt til at klarlægge, om der foreligger et brud på reglerne. I 2020 har styrelsen i november måned foretaget to indskærpelser og to politianmeldelser. Et af de firmaer, der har været under Erhvervsstyrelsens søgelys i 2020, er det danske firma Terma, der blandt andet producerer forsvarsudstyr. Sagen udspringer af, at Udenrigsministeriet i 2018 begyndte at blokere for al eksport af militært udstyr til brug i krigen i Yemen. På trods af dette eksportforbud leverede Terma efterfølgende reservedele til udstyr, der blev brugt i krigen. På baggrund af den af Erhvervsstyrelsen foretagne undersøgelse af sagen blev firmaet politianmeldt for at have leveret udstyr til borgerkrigen i Yemen.

Dual-use eksportkontrol

Produkter, som både kan vendes til civile formål og militære formål, betegnes som dual-use produkter. Disse produkter anses for kritiske og er opført i den såkaldte kontrolliste, som er en fortegnelse over de produkter samt den teknologi og software, der kræves eksporttilladelse til. Virksomheder med dual-use produkter skal føre registre, som skal indeholde handelsdokumenter i form af fakturaer, ladningsmanifeste og andre transport- og forsendelsesdokumenter, der gør det muligt at identificere de pågældende dual-use produkter, mængden heraf, eksportørens og modtagerens navn og adresse samt den endelige anvendelse af produkterne og slutbrugerne af produkterne, når dette er relevant.

Sanktioner

Sanktioner kan være rettet mod lande, selskaber og personer, og de opføres på de såkaldte sanktionslister. EU's sanktioner over for tredjelande indebærer ofte restriktioner i form af f.eks. gennemførelse af en våbenembargo, handelsrestriktioner i form af forskellige import- og eksportforbud eller tilladelseskrav til import eller eksport af forskellige produkter og tjenesteydelser m.v., finansielle begrænsninger eller begrænsninger i personbevægelser, såsom indrejse- og visa-restriktioner, indefrysning af pengemidler og økonomiske ressourcer. Det er Erhvervsstyrelsen, som er ansvarlig for de områder af sanktionerne, der bl.a. vedrører forbud mod eksport af dual-use produkter, tilladelse til eksport af yderligere dual-use produkter, som ikke fremgår på kontrolliste, forbud mod eksport af nøgleteknologi, samt indefrysningsbestemmelser. Ved eksport af produkter til lande, der er omfattet af sanktioner, kan virksomheden og transportøren ifalde ansvar for overtrædelse af sanktionerne og eksportkontrol.

Fagområder	International handel, regulatoriske og offentlige forhold, Energi og infrastruktur, Corporate M&A, IP og teknologi
------------	--

Sektorer

Financial Services, Energy and Natural Resources, Life Sciences, Media, Sport and Entertainment, Minedrift, Technology, Shipping, transport and logistic, Industrials
